

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VETERINÄRVÅRD

VID ARMÉN ÅR 1945

AV

ÖVERFÄLTVETERINÄREN

STOCKHOLM 1946

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

462331

INLEDNING

TILL

Veterinärvård vid armén / Överfältveterinären. – Stockholm, 1946-1957. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1945-1955.

1945-1951: med innehållsförteckning och parallelltitel på franska: Service vétérinaire à l'armée.

1952-1955: med innehållsförteckning och parallelltitel på engelska: Army veterinary service.

Föregångare:

Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén / Försvarets sjukvårdsförvaltning ; Överfältveterinären. – Stockholm : 1944-1946. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1943-1944.

Veterinärvård vid armén. År 1945. – (Sveriges officiella statistik).

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

Vid digitaliseringen har innehållsförteckning skapats och lagts till.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VETERINÄRVÅRD

VID ARMÉN ÅR 1945

AV

ÖVERFÄLTVETERINÄREN

STOCKHOLM 1946

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

462331

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

SERVICE VÉTÉRINAIRE
À L'ARMÉE EN 1945

PUBLIÉ PAR

L'INSPECTION VÉTÉRINAIRE
DE L'ARMÉE

TILL KONUNGEN.

Härmed får jag i underdånighet avgiva berättelse över veterinärvården m. m.
vid armén under år 1945.

Stockholm i september 1946.

Underdånigst

Erik Liljefors

Överfältveterinär.

/ Gunnar T Krantz.

INNEHÅLL

Textavdelning

	Sid.
A. Fältveterinärkåren.....	1
B. Utdrag ur truppförbandens årsberättelser.....	2
C. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar och hundar vid mobiliseringsdepåer.....	12
Tab A. Fall av vissa sjukdomar bland hästarna vid arméns beridna truppförband pr 100 hästar under år 1945.....	12
Tab B. Till direkta olyckshändelser hänförliga sjukdomsfall bland arméns hästar år 1945.....	13
Tab C. Översikt av olycksfall bland arméns hästar år 1945 med hänsyn till dels skadans art, dels skadans påföljd.....	15

Tabellavdelningen

Tab 1. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar år 1945.....	17
Tab 2. Sammandrag av hästsjukbesked för år 1945.....	18
a) Arméns truppförband.....	18
b) Remontdepåerna jämte Dressyranstalten.....	21
Tab 3. Själv döda hästar år 1945.....	24
Tab 4. Avlivade hästar år 1945.....	25
Tab 5. Kasserade hästar år 1945.....	25
Tab 6. Sammandrag av hundsjukbesked för år 1945.....	27

A. Fältveterinärkåren.

Omsättningen inom fältveterinärkårens aktiva personal framgår av nedanstående tablå.

Antal beställningar enligt stat för fältveterinärkåren	Beställningar	Ledighet i beställning				Summa	Återbesatta	Vakanta den 31/12 1945
		den 1/1 45	under året uppkommen genom					
			ny beställning	befordran	avsked eller transp.			
1	Överfältveterinär			1	1	1		
7	Fältveterinärer			1 1	2	3		
8	Regementsveterinärer	1	1	1	3	2	1	
16	Bataljonsveterinärer	2		3	5	6	4	
32		3	1	5	8	17	5	

Tillsättandet av den nytillkomna regementsveterinärbeställningen vid K 2 skall t v anstå. Den vakanta bataljonsveterinärbeställningen vid A 3, som icke får återbesättas, har i avvaktan på slutlig indragning upprätthållits på förordnande.

Svarigheter ha visat sig att erhålla sökande till ledigförklarade aktiva beställningar. Sålunda ha bataljonsveterinärtjänsterna vid K 1 och Ing I måst ledigförklaras två gånger innan de kunnat återbesättas samt bataljonsveterinärtjänsterna vid VI, militärbefälsstaben och A 1 ledigförklarats tre resp fyra gånger utan att någon sökande anmält sig.

Två förordnanden såsom *bataljonsveterinärer vid fältveterinärkåren* ha under året nytillsatts. Antalet tillsatta sådana förordnanden utgör därmed 10 eller hela det antal, som avsetts vid full utbyggnad.

Å *övergångsstat* kvarstår 1 bataljonsveterinär.

Beställningarna å *reservstat* utgöras av 2 fältveterinärer och 2 regementsveterinärer. Samtliga besatta.

Personalen i *reserven* har ökats med 2 fältveterinärer och 1 bataljonsveterinär men minskats med 1 regementsveterinär och utgjordes vid årets slut av 4 fältveterinärer, 3 regementsveterinärer och 60 bataljonsveterinärer.

Den avgående överfältveterinären tillades vid avgången ur aktiv tjänst generalmajors tjänsteklass och överfördes därmed till generalitetets reserv.

¹ IV, — ² II, AF. — ³ A 1. — ⁴ K 2. — ⁵ AUS. — ⁶ A 3, T 2. — ⁷ A 4, T 3, ainsp vet. — ⁸ K 3, K 1, Ing 1, VI, A 1. — ⁹ A 1, VI, A 3, T 3.

B. Utdrag ur truppförbandens årsberättelser.

Lokaler för veterinärtjänsten.

Önskvärt vore att ett skjul byggdes vid stallet i Ystad för att användas som skostall. Skoning måste nu utföras i operationssalen, vilket icke är lämpligt.

(Persson, I 7.)

Lokaler för behandling och operation av hästar och hundar saknas. Skoningsarbetet försvåras i hög grad på grund av de otidsenliga lokaler, som för detta ändamål stå till förfogande.

(Hässler, I 11.)

Under året hava planlagts nybyggnad av skostall och skosmedja samt nybyggnad av hundstallar, vilka beräknas kunna utföras under 1946.

(Johansson, I 12.)

Då nu nytt golv inlagts i skohallen, värme och el ljus installerats, får skosmedjan betraktas som fullt tillfredsställande.

(Lavesson, P 2.)

Möjligheten att tillmötesgå landsbygdens behov av stationär och poliklinisk verksamhet har alltmer börjat utnyttjas. Sjukstallet har kommit att få karaktären av garnisonssjukstall dit mera ingående undersökningar och behandlingar av hästar och hundar koncentrerats. Därigenom har ett mera allsidigt och värdefullt undervisningsmaterial tillförts hovslagarfurirskolan. Under året har den till kären överlämnade röntgenapparaten installerats och tagits i bruk. Den har redan varit till mycken nytta.

(Johansson, Ing 2.)

Lämpliga lokaler för veterinärtjänstens ändamålsenliga bedrivande saknas alltjämt vid I 14 och I 21. Vid A 4 kvarstår kravet på modernisering och utvidgning av sjukstall och skosmedja. Upprepade framställningar härom ha hittills icke givit något resultat.

(Hermanson, II. milo.)

Som förut framhållits saknas behandlingsrum, varför all sjukvård, även operationer, måste ske utomhus eller i stallgångar.

(Ström, I 14.)

Den nyuppförda stallbyggnaden vid I 17 fyller stora fordringar på modernt byggnadssätt och inredning. Lika väl lottat är icke I 15 där fortfarande de sedan ett par år tillbaka planerade veterinärlokaler — omändring av annan byggnad — ännu icke kommit till utförande. Vad K 3 beträffar återstår att söka få till stånd en ny hovslagarsmedja. Den gamla motsvarar icke nutida krav.

(Hellgren, III, milo.)

Bristerna ifråga om lokaler för veterinärtjänsten kvarstår fortfarande. Sälunda saknas alltjämt sjukstall med tillhörande lokaler. Hästsjukvården och hovbeslaget bli härigenom lidande liksom utbildningen av vpl hovslagare.

(Tullberg, I 15.)

Operationslokal saknas alltjämt vid regementet, vilket medför att otjänlig väderlek, särskilt vintertid, försvårar eller omöjliggör större operationer.

(Wallgren, I 17.)

Hovslagarsmedjan på regementet befinner sig i ett dåligt skick. Skohallen, som är uppförd av enkla brädväggar fuktas kraftigt vintertid. Som följd härav ha tak och väggar angripits av röta. Under varma perioder på sommaren blir tempe-

raturen på dagen så hög i skohallen att skoningsarbetet måste förläggas till morgnar och kvällar. Vintertid åter är kylan i skohallen besvärande. Smedjan är gammalmodig och saknar utrymmen bland annat för smideskol. Härdarna ryka praktiskt taget alltid in med påföljd att smedjan och skohallen fyllas med besvärande och hälsovådlig rök. Vid den i höstas företagna sundhetsinspektionen har skohallen och smedjan utdömts såsom ohygieniska och olämpliga arbetslokaler. Det torde icke råda något tvivel om att dessa lokalers nuvarande tillstånd i hög grad försvårar rekryteringen av hovslagare. För att råda bot på dessa missförhållanden torde en nybyggnad eller genomgripande reparation vara ofrånkomlig. (Settergren, K 3.)

Möjlighet till rationell hundsjukvård finnes för närvarande ej med de lokaler som stå till buds.

Häststallarna vid regementets båda förläggningar äro ej tidsenliga.

(Faruby, I 1.)

Operationshallens nödtvungna ianspråktagande för utbildningen i hovbeslag för skolans elever har flera gånger påtalats. Några medel för erhållande av nödvändig skohall hava icke ännu ställts i utsikt.

(Waxberg, RS.)

Fortfarande föreligger ett stort behov av ny skosmedja vid I 3 samt sjukstall vid I 3 och I 13.

(Melin, V. milo.)

Den under hela beredskapstiden starkt kännbara bristen på ändamålsenliga lokaler för hästsjukvård och skoning har under 1945 blivit avhjälpt. Den gamla skosmedjan, som varit alldeles för liten har utvidgats och förbättrats. Vidare har till regementet överflyttats en ledigbliven stallbarack och arbeten ha påbörjats för att iordningställa densamma till sjukstall och veterinärmaterieförråd. Stallfrågan väntar dock alltjämt på sin lösning. För draghästarna måste användas det gamla för länge sedan utdömda sommarstallet. Hästvärden försvåras i hög grad och värden av draghästarna har ofta givit anledning till anmärkning. Ridhästarna, som varit uppställda i ett ändamåsenligt och väl hållet stall, ha däremot varit mönstergillt skötta.

(Melin, I 2.)

En större och tidsenlig skosmedja samt en särskild lokal för operation och behandling av hästar och hundar vore mycket önskvärd, då i annat fall många ingrepp ej kunna göras.

(Engqvist, I 3.)

En skosmedja håller på att göras i ordning i en mindre byggnad. Utrymmet är ungefär 8×3 m. I densamma finnes plats för två hästar.

Det har inretts ett särskilt förvaringsrum för veterinärmateriel invid stallet.

(Åström, A 9.)

Liksom föregående år vill jag påpeka att regementet fortfarande saknar skostall och smedja och att behovet av en sådan byggnad är mycket stort.

(Modig, I 20.)

Den segslitna frågan om behandlingslokal och sjukstall har under året avancerat så långt att ritningar uppgjorts och anhållan om medel för att bygga ingivits. Behovet av lokalerna har förut motiverats men påpekats bör att den gamla lokalen nu ej längre kan disponeras då den användes för annat ändamål.

Genom tillkomsten av det planerade sjukstallet skulle behovet av isoleringsboxar kunna tillgodoses åtminstone i någon mån.

(Munthe, Gudhem.)

Stallhygien och hästvård.

Trots knapp tillgång på manskap för handräckningstjänst har hästvården varit god. Mot stallhygien har icke kunnat göras några anmärkningar.

(Åstrand, I. milo.)

I de två fältstallar, som finnas vid regementet har inlagts golv av storgatsten, vilket har visat sig slå synnerligen väl ut. De permanenta bäddarna, som förut använts i ridhäststallet ha borttagits och i stället användes växelströbäddar med ett tunt lager torvströ i botten. Detta har visat sig synnerligen välgörande för hovarna då hästarna komma att stå på hårdare underlag. Strålrötan, vilken förut förekom ganska ofta, har härigenom praktiskt taget försvunnit. Hästvård och stallhygien stå vid regementet på en mycket hög nivå tack vare det stora intresse och myckna arbete, som av personalen nedläggas på desamma.

(Ekstam, I 6.)

Tillgången på hovslagare och hästvant manskap för hästarnas skötsel har varit relativt god. Att stallfuriren placerats i överfurirsbefattning anser jag synnerligen lyckligt.

(Persson, I 7.)

Stallarna med halvpermanenta bäddar äro bra och stallhygien god. Med några lufttrummor i ena stallet, som gärna fuktar, samt en del andra smärre förbättringar skulle stallarna bliva fullt tillfredsställande.

(Lavesson, P 2.)

Hästvården har under året ibland varit bristfällig.

(Ekstam, A 3.)

Handräckningstillgången har ej varit tillräcklig för bibehållandet av en god hästvård. Rykt och stallkötsel ha ej kunnat hållas på den nivå, som är erforderlig för djurens trivsel.

(Hederstedt, A 6.)

Mot hästvården har i stort sett inga anmärkningar kunnat göras.

(Hermanson, II. milo.)

Igångsatta försök med rykt med dammsugare ha icke slagit särskilt väl ut. Den ryktande personalen ryktar enligt egen uppgift lika fort och lika gärna för hand som med dammsugare. En häst, som varit svettig eller kraftigt nedsmutsad kan icke ryktas med dammsugare förrän hårremmen ruggats upp med borste. Initiativet till en rationalisering av ryktarbetet är dock mycket erkännansvärt. För egen del anser jag dock att man bör göra försök med ryktapparat med roterande borste och ett i anslutning till denna sittande sugande munstycke.

(Settergren, K 3.)

I ett remontstall samt i de fyra barackstallarna äro uppsatta fasta spiltmellanväggar. Dessa hava visat sig synnerligen ändamålsenliga i jämförelse med de gängse bommarna. Hästarna äta lugnare och spilla mindre då de icke hava någon att kivas med. De ligga om natten i betydligt större utsträckning då de icke störas av kamraterna. Sist men icke minst ha de särskilt hos remonterna så vanliga bomskadorna med kvarstående beläggningar å skenbenen försvunnit.

(Widtskiöld, A 2.)

Hästvården har i stort sett varit tillfredsställande. Densamma har dock särskilt vid I 2 i hög grad försvärats genom bristen på ändamålsenliga stallar. Med den till ytterlighet drivna sparsamhet på personal för hästvård, som synbarligen är att förvänta i samband med rationaliseringssträvandena inom armén, kommer behovet av ändamålsenliga och lättarbetade stallar att bliva ännu större än tidigare.

(Melin, V. milo.)

Ena halvan av regementets gamla sommarstall har under året ombyggt och blivit mycket ljus och trevlig. Tyvärr har dock stallet inretts med permanenta ströbäddar, vilket påtagligt försämrat hästhovarnas allmänna hälsotillstånd.

Standarden på den allmänna hästvärden har sjunkit avsevärt på grund av den brist på personal, som för närvarande råder. Regementet har haft ett stort över-skott på hästar utan att personaltillgången kunnat ökas.

Tack vare att vi fortfarande ha trägolv i alla stallar utom i 4 skv:s har hovvården kunnat hållas tämligen god. Skötselns av hovarna har väsentligen underlättats genom trägolven.

(Lindström, K 4.)

Utackorderade hästar.

Ackordhästarna ha i allmänhet varit vid gott hull och välskötta men gamla skor ha fått ligga på för länge och hovarna ej verkats. Vid inkallande till tjänstgöring ha dessa hästar ofta den första tiden varit krama i gången och mindre brukbara genom den ovana belastningen i ledgångar och senor vid normalt verkade hovar. Svårigheten att få goda hovslagare på landsbygden kan ej nog ofta påpekas.

(Hederstedt, A 6.)

Ackordhästbeståndet har under året konsoliderats genom erforderliga kassationer och urval av lämpliga »beredskapshästar» och är nu fulltaligt och av synnerligen god beskaffenhet. Undantagslöst ha lätta ardennerhästar uttagits, vilka uppfödas eller användas i det småländska högländet. Erfarenheterna av halvblodshästar som ackord- eller ekonomihästar ha ej varit goda beroende på bristen på kvalificerade kuskar samt svårigheter att få dylika hästar utackorderade under be- tryggande omständigheter.

(Johansson, Ing 2.)

Fodervärdarna visa då och då stor okunnighet och slöhet vid handhavandet av ackordhästar. Hovbeslaget förbises ofta på ett upprörande sätt. Hältor, som uppkommit under den tid som fodervärden haft hästen, upptäckas ofta ej och ej heller sökes veterinär i tillräcklig utsträckning vid andra uppkomna sjukdomsfall. Hul- let har ej alltid varit tillfredsställande. Rykt förekommer i mycket liten utsträckning. Att rätta till dessa missförhållanden får givetvis ställas på lång sikt.

(Svensson, A 4.)

Dressyrkurser i ridning av kallblodiga hästar ha visat sig vara till nackdel ur utackorderingssynpunkt. Hästarna ha i många fall så fullständigt omskolats att de av fodervärdarna icke kunnat användas till körbruk och således blivit värdelösa som ackordhästar.

(Widtskiöld, A 2.)

Samtliga ackordhästar ha besiktigats under året. De voro i stort sett väl skötta. Dock fanns i ett stort antal fall anledning till anmärkningar mot hovvård och be- slag, vilket ju är ett förhållande, som ständigt återkommer. Orsaker härtill är att söka i bristen på kompetenta hovslagare på landsbygden. Denna fråga är av största betydelse både för armén och lantbruket, varför lämpliga åtgärder för dess lösning snarast böra vidtagas.

Under året ha inköpts 70 st ackordhästar. Tillgången var ej god och vissa svårigheter fanns att erhålla fastställt antal. Hästarnas kvalitet var dock jämförelse- vis god. Ett 10-tal hästar av oldenburgsk ras resp korsningar därav ha inköpts. Flertalet av övriga hästar voro rörliga, medeltunga och lätta ardenner jämte korsningar därav. Medelpriset 1 600: — kr synes väl lågt och bör höjas till 1 700: — kr.

(Fahlquist, A 1.)

Hovslagare och hovbeslag.

Hovslagaren (överfurir) har den kombinerade befattningen av stallunderofficer, hovslagare och expeditionunderofficer. Hans tid disponeras oftast i nämnd ordning till stort men för skötseln av sjukstall och smedja. (Hederstedt, A 6.)

Utbildningstiden för vpl hovslagare är alltför knappt tillmätt och medger ej fullgod utbildning, även om tjänstgöringstiden efter utbildningsperiodens slut odelat får användas till hovslagararbete. Endast om före värnpliktstiden yrkesvana har förvärvat, vilket tyvärr ingalunda alltid är fallet, kan ett gott resultat ernås.

(Wahlberg, T 4.)

Tillgången på hovslagarpersonal har tidvis icke motsvarat behovet. De utbildade hovslagarna ha i stor utsträckning övergått till civil verksamhet. Låga löner och dåliga framtidsutsikter äro största orsaken härtill även om en viss beredskapsrötthet säkerligen även inverkat. Utbildningen av vpl hovslagare är för kort.

(Wallgren, I 17.)

Den av Försvarets centrala organisationskommitté föreslagna och vid regementet under tiden hösten 1944 t o m juni 1945 tillämpade organisationen för hovslagar-tjänsten synes mig inte erbjuda några som helst fördelar jämfört med tidigare tillämpade system. Men den är förenad med synnerligen allvarliga nackdelar. Genom att hästarna så att säga komma att skos »på löpande band» blir det i regel icke en och samma hovslagare som skor samma häst vid olika tillfällen. Nackdelarna med detta äro så uppenbara att de icke närmare behöva vidröras. Vidare kommer — och det är kanske det mest väsentliga — hovslagarnas intresse och ansvarskänsla att avtrubbas högst avsevärt, när detta system tillämpas. Erfarenheten här vid regementet visade att skoningen blev dåligt utförd och hästarna skoddes med för långa mellanrum under nämnda tidsperiod. Missnöjet med systemet var också mycket stort inte bara bland skvadroncheferna utan också bland hovslagarna. I en tid då det personliga initiativet alltmer tränges tillbaka finns all anledning slå vakt om det initiativ, som till äventyrs kan vara tillfinnandes i hovslagarnas led. Vid det av organisationskommittén föreslagna systemet komma hovslagarna att degraderas till arbetsautomater och allt hänsynstagande till deras egna initiativ elimineras. Från den 1. juli 1945 tillämpas i stället följande system. Varje skvadron har en hovslagare, som ansvarar för skoningen på skvadronen. Han har då c:a 120 hästar att sko. Med tanke på att regementets hovslagare i tur och ordning kommenderas även till andra uppgifter (tjänstgöring vid tävlingar, fälttjänstövningar, hästbesiktningar m m) så torde man icke rimligen kunna begära att han skall hinna med ytterligare skoningsarbete. Erfarenheten har visat att intresset och ambitionen växer hos hovslagarna, när de ha sina bestämda hästar, för vilkas hovvård de äro ansvariga.

Som chef för regementets hovslagersmedja, instruktör och lärare tjänstgör dessutom en hovslagare med överfurirs tjänsteställning.

Den största delen av hästsjukvården vid regementet ombesörjes av sjukstallfuriern (överfurir) med biträde av eleverna vid hovslagarfurirskolan och värnpliktiga hovslagarelever. Behandlingen sker som regel i sjukstallet. Jag anser det i allmänhet inte vara lämpligt att hästsjukvården utföres i skvadronsstallarna. Belysningsförhållandena äro där inte sådana att hästsjukvården kan utföras med tillräcklig omsorg. Vidare finns där inte möjligheter för den behandlande att tvätta sig o s v. Hästsjukvård i stallarna gör enligt min erfarenhet alltid ett söligt och smutsigt intryck.

(Settergren, K 3.)

Truppförbandens utbildning av vpl hovslagare har under 1945 givit ett bättre resultat än under de närmast föregående åren beroende på att bl a urvalet av eleverna gjorts med större omsorg.

Den föreskrivna tiden — 2 månader — har visat sig vara otillräcklig, varför utbildningen har måst utsträckas till 3 månader. Vid alla tre infanteriregementena har under året omskolning av äldre vpl hovslagare för fyllande av bristerna i mobiliseringsbehovet ägt rum i stor utsträckning.

De hovslagarfurirer, som måst anlitas som instruktörer ha icke varit tillräckligt kvalificerade. Instruktörsfrågan för infanteriets hovslagarutbildning kommer uppenbarligen alltid att utgöra ett svårlost problem. (Melin, V. milo.)

I den vid regementet ordnade fritidsundervisningen har även utbildning i hovbeslag ingått. Denna har vunnit mycket stor anslutning och livligt uppskattats av de vpl. Inalles har ett 60-tal elever genomgått denna utbildning och ha därvid kunnat bibringas sådana färdigheter att de någorlunda tillfredsställande böra kunna klara skoningen av egna hästar. Som propagandamedel för en förbättrad hovvård på landsbygden har kursen givetvis också varit av stort värde. (Melin, I 2.)

På regementet finnes sedan maj 1945 en särskild hovslagarutbildad överfurir, vilket medfört att bl a hovvården och hovbeslaget skötts bra. (Åström, A 9.)

Vid fältförbanden och under fälttjänstövningar ha ett stort antal skor varit för trångt riktade i trakterna. Detta har berott på svårigheten att i kallt tillstånd på fältstäd, stenar e dyl rikta ut traktarmarna på den nu använda hästskomodellen. Kunde en sko med vidare traktarmar tillhandahållas skulle detta betydligt underlätta tillpassandet av beslaget. Det är lättare att slå ihop en sko än att vidga den. Går det inte att få någon ändring av formen på de nuvarande hästskorna är det nödvändigt att förbanden utrustas med större fältstäd. (Modig, I 20.)

Beträffande rekryteringen av vpl hovslagare förtjäna en del synpunkter att framhållas. Urvalet har icke alltid skett från lämpliga yrkesgrupper. Folk har tagits från sådana yrken, som ej alls ha beröring med hästar. Det går visserligen rätt bra att utbilda även sådana till hovslagare men färdigheten försvinner snart då den icke kan underhållas i det civila. Uttagningen skulle lämpligast begränsas till den jordbrukande befolkningen och smeder eller liknande som syssla med hovslageri. Kunde man dessutom ordna så att de vpl hovslagarna uttagas räjongsvis allt efter behov, exempelvis på blockledares förslag, så vore detta av oerhört stor betydelse icke blott för armén utan även för de civila hästägarna.

Beträffande utbildningen av de vpl hovslagarna så bör mera tid anslås för den. Särskilt bör utbildningen i smide utökas så att den blir nära nog jämställd med furirskolans fordringar. Den teoretiska och praktiska undervisningen i hovbeslagslära bör ej som nu forceras så att allt skall vara genomgånget under rekrytskolan. Trupptjänst bör endast förekomma i form av yrkestjänst. (Lindström, K 4.)

Hästsjukvård.

Hälsotillståndet bland hästar och hundar inom militärområdet har under året varit mycket gott. (Åstrand, I. milo.)

Hälsotillståndet bland regementet tillhöriga hästar har under året varit gott. Anmärkningsvärt torde vara det stora antal hästar, som efter tjänsten vid fältförband blivit behäftade med lynnesfel. (Hässler, I 11.)

Hästbeståndet kan efter de senaste kassationerna betraktas som gott.

(Lavesson, P 2.)

Metoden med luftinpumpning i lungsäckarna mot kvickdrag har försökts. Därvid gavs till medelstor häst i första försöksomgången 20 l luft. Intill 14 dagar efter operationen föreföll resultatet vara gott. Därefter återkommo kvickdragssymtomen i full utsträckning. Nytt försök gjordes med samma kvantitet luft och efter ungefär ytterligare 14 dagars skenbart tillfrisknande återkom sjukdomsbilden. Hästarna gingo till slakt. Av obduktionsbilden av lungorna att döma hade resultatet av behandlingen varit ringa. Å nya försökshästar infördes större kvantitet luft, upptill 35 l. En våldsam inspiratorisk dyspnoe följde. Hästarna stodo med vitt utspärrade ben, hals och huvud sträckta framåt. Bilden påminde om en stelkrampshäst under krampstillstånd. Resultatet av dessa operationer utföll ej gynnsammare än de föregående försöken.

Hovkräfta tycks nå ytterligare utbredning inom Kristianstadsorten. Ej endast å yngre hästar utan även å varmblod har sjukdomen uppträtt. Av regementets varmblodshästar ha två angripits. Resultatet av behandlingen gott. (Ekstam, A 3.)

Ett ovanligt dödsfall bland nyanlända remonter har förekommit. Årets remonter anlände från remontdepå en eftermiddag och släpptes genast för resten av dagen i en beteshage. De besiktigades följande morgon, varvid anmärktes att en av hästarna visade sig något slö och rörde sig stumt. Då det upplystes att alla hästarna blivit skrämde och gått över beteshagens stängsel samt skenat på landsvägen 4—5 km strax efter ankomsten föregående dag förmodades att slöheten orsakats härav och närmare undersökning gjordes ej. Följande morgon låg ifrågavarande remont död. Vid obduktion framgick att hästen lidit av Sclerostomuminväsion med utbredda grovtarmsår och att en bristning av tarmväggen med allmän peritonit varit dödsorsaken. (Wahlberg, T 4.)

Hälsotillståndet bland hästarna har i stort sett varit gott. Sex års beredskap har emellertid orsakat en snabbare förslitning av hästbeståndet med därav följande större kassationsprocent. C:a 400 övertaliga beredskapshästar hava utrangerats och akordhästbeståndet kompletterats och är nu fulltaligt. Men medelåldern är relativt hög varför stor avgång kan väntas under de närmaste åren.

(Hermanson, II. milo.)

Hälsotillståndet bland såväl hästar som hundar har under år 1945 varit gott. Under året har en fortsatt systematisk utrangering företagits av icke krigsdugliga »beredskapshästar».

(Hellgren, III. milo.)

Hälsotillståndet bland regementets hästar och hundar har varit gott.

Hästarnas kondition har dock under långa perioder varit relativt låg. Detta står i samband med att utbildningsprogrammet för de värnpliktiga och stamersonalen i praktiken kommer att inrymma allt för liten tid för hästvård och hästtjänst. Under avsevärda perioder av året ha hästarna ridits eller motionerats vid hand under c:a $\frac{1}{2}$ timme varje dag. Det vill med andra ord säga, att hästarna gått i arbete c:a 3 timmar per vecka. Denna brist på motion torde i längden ofördelaktigt påverka hästarnas allmänna hållbarhet.

En *elektrokardiograf* för samtliga förband inom III milo har placerats på regementet. Användningen av den försvåras genom brist på erforderliga handböcker. Röntgenanläggningen vid regementet är till stor nytta.

Ett lymfadenosfall med mycket akuta och egendomliga symtom har förekommit. Hästen visade i huvudsak kraftiga koliksymtom med egendomlig kraftig svettning på endast den ena kroppshalvan. Vid sektion konstaterades kraftiga lymfadenosförändringar särskilt i brösthålan. Enligt uppgift har hästen före detta kolikliknande anfall icke visat sig sjuk.

Hovsprickor radikalopereras icke längre. Den vanliga behandlingen är att av-

lägsna de två eller tre sista sömnen på den sida av hoven där sprickan är belägen. För icke denna behandling till målet får hästen gå barfota till dess sprickan blivit fullt utläkt. Hästarna sjukskrivas icke och få i stort sett gå med i normalt utbildningsarbetet.

(Settergren, K 3.)

Allmänna hälsotillståndet kan betecknas som gott.

Den i föregående årsberättelse av stabsveterinären omnämnda behandlingen av hovsprickor — att låta hästen gå utan skor någon tid — har ytterligare prövats, och gjorda tidigare erfarenheter angående metodens tillförlitlighet ha bekräftats.

(Mellroth, IV. milo.)

För att gynnsamt försöka påverka frekvensen leddskador ha bl a 1-års-remonterna fått mineraltillskott i form av 100 g calcium- eller natriumdifosfat per dag.

Under sommaren fingo ett 40-tal hästar ett eller flera s k sommarsår på extremiteterna. De flesta såren uppkommo i mitten av juli och hade läkt av i slutet av augusti. Endast ett fåtal hästar behövde sjukskrivas. Sommarsåren tycktes trotsa all behandling. Vanligen slevades de varefter följde behandling med klorzink-fenol och pyoktanin eller omslag med sprit eller fenthiazinsprit eller fiskleverolja, silvernitrats-naftalinsalva, zinkol, sulfonamidpulver, kvartslampa m. m. Möjligen kunde effekt konstateras av kvartslampa.

Antalet hovsprickehästar har under året varit 51. Behandlingen har varit att så vitt möjligt låta hästarna gå barfota i normalt arbete så länge tills sprickan börjat läkas. I en del fall ha halvmånformiga skor lagts på i tån och i andra fall ha skorna ej avtagits utan endast de sista eller de två sista sömnen tagits bort på den sida av hoven där sprickan fanns. Vanligen ha sprickorna läkt av ehuru en del senare recidiverat. Det har ej kunnat undvikas att en del hästar, som gått barfota, fått hovinflammationer, för vilka de fått stå sjukskrivna kortare tid.

(Kwast, K 1.)

En akordhäst började visa slingersymtom och behandlades med bl a vitaminpreparat. Lidandet förvärrades dock varför hästen slaktades. Sektion: I lunga och lever parasitära förkalkade knutor. Talrika förkalkade härdar genomsätta hela nackbandet. Förkalkningen sträckte sig vidare in i leden mellan huvudet och första halskotan och in i ryggmärgskanalen, där det bildats ett par hårda dubbelt årt stora knutbildningar, vilka torde ha orsakat slingersymtomen.

Ett 20-tal hovsprickor ha under året behandlats med växlande resultat. Dock synes barfotagång ha en gynnsam inverkan på sprickornas läkning.

Under året har sjukstallets medicinförråd sanerats under benägen medverkan från militärapoteket. Gammal obrukbar medicin har kasserats och övrig medicin har ordnats i grupper. En god överblick över medicinförrådet har erhållits och faran för förväxlingar undanröjts. En dylik sanering av medicinförråden bör ske på samtliga truppförband då fördelen av densamma ligger i öppen dager.

(Fahlquist, A 1.)

Foderstaten till remonterna borde kompletteras med lämpligt mineralfoder, vilket skulle upphandlas och kontrolleras centralt. Genom detta mineraltillskott skulle man nog kunna undvika en del hältor.

(Ekberg, T 1.)

Utgallringen av för fältbruk olämpliga hästar har forcerats i och med avvecklingen av beredskapshästarna. Av kassationsorsaker ha leddskadorna dominerat, särskilt has- och knäledsinflammationer. Detta torde ha sin grund i dels dåligt hästmaterial, som tillförts med beredskapshästarna dels ren nedslitning till följd av ålder och hårt arbete (skogskörslor). Sannolikt finnes också reumatism som starkt bidragande orsak till dessa leddskador.

Den från KAFI erhållna elektrokardiografen är enkel att använda och ett värdefullt hjälpmedel i diagnostiken.
(Bergström, VI milo.)

Man får ett bestämt intryck av att hästarna äro mer än vanligt sköra i sina ledgångar. De mera svårartade ledinflammationerna med periostala avlagringar och ankyloser även på relativt unga hästar har blivit vanligare. Orsakerna härtill äro givetvis flera och till en del beroende på det myekna stillaständet, som gör att hästarnas balans är mindre god så att den ej svarar mot energien och gälusten den korta stund de få röra sig. Rastgårdar äro därför mycket önskvärda. En annan orsak är troligen att söka i det nödfoder, cellfor, som nu använts i mer än 5 år. Att cellfor icke är ett fullvärdigt foder är självklart då det ju ej innehåller alla de s k accessoriska näringsämnen — vitaminer, enzymer, spårelement m m. Det är mycket sannolikt att hästarnas skelett och leder icke i tillräcklig mängd erhålla sådana ämnen, som äro nödvändiga för den finare mekanism vid ämnesomsättningen. Det är att hoppas att cellfor ej blir någon permanent ingrediens i rationen. Cellfor M. M. har dock i nödens stund varit en god hjälp och hållit hästarna vid gott hull. Man kanske även kan påstå att det genom sin lösande inverkan bidragit i avsevärd grad till att minska kolikfallen.

Under juni månad inträffade på några dagar ett flertal fall av rätt svår kolik till följd av utfodring med gammalt och unket hö. Två hästar dogo samma dag i krösomvridning (volv mesenterialis).
(Lindström, K. 4.)

En remont fick under motionering i ridhuset genom en spark ruptur på foderstrupen. Remonten dog senare i sepsis.
(Bergström, A 5.)

Hälsotillståndet bland hästarna har under året varit gott. Det är huvudsakligen yttre åkommor, som kommit under behandling.
(Ahlgren, VII. milo.)

Hälsotillståndet kan karakteriseras såsom mycket gott.
(Waxberg, R.S.)

Året 1945 har för Herrevadsklosters remontdepå i flera avseenden varit svårt. Sjukdomsfallen ha varit legio och dödsfallen bland remonterna många. Största antalet dödsfall ha inträffat i »grässjuka». 14 fall diagnosticerades varav hela 9 st hade dödlig utgång. 5 st ha återvunnit full hälsa medan 2 st, som syntes tillfriskna efter lång sjukdom avledo i följsjukdomar, den ene i akut dubbelsidig pneumoni, den andre i thrombos med ruptur av art pulmonalis. Dödsorsakerna voro för de andra: akut hjärtsäcksinflammation, abscessbildningar i lunga och mjälte, magruptur och tunntarmsomvridning.

Full bekräftelse har genom dessa dödsfall erhållits angående sjukdomens väsen och etiologi. Sammanfattning: Två olika kategorier kunna särskiljas, den akuta och den kroniska formen. Den akuta formen med grava symtom — atypisk kolik — går på några dagar till mors. Den kroniska formen visar mera vaga symtom till en början med gastroenteritbetonad, utdragen sjukdomsbild på över en månad. Sedan följer en kritisk period då en del fall gå till mors under det att andra under lång konvalescenstid gå till full hälsa.

Sjukdomen förekommer under benämningen »Grass Sickness» i både Nordamerika och Skottland. Den kliniska bilden överensstämmer till fullo med fallen här. Orsaken är ännu ej känd och samma är förhållandet med ett säkert behandlingssätt. Enligt litteraturen når sjukdomen sin kulmen under 1 år. Sedan inträder tillbakagång med endast ett och annat sporadiskt fall för att sjukdomen sedan under decennier skall hålla sig borta. Man kan ej komma ifrån tanken att sjukdomen måste stå i samband med en ämnesomställningsrubning, som framkallas genom den tvära övergången från stallfodring till betesgång. I förebyggande syfte komma remonterna att släppas på bete vid en tidigare tidpunkt än eljest om åren,

givas några timmars betesgång mitt på dagen, för att sedan stallfodras och på så sätt mera acklimatisera sig.

Olycksfallsskador ha dagligen inträffat och te sig kanske till en början allvarliga, svåra höftledsskador, fissurer efter slag samt sticksår i senskidor. Unghästens förmåga att hela dessa skador är dock en annan än den äldre hästens. Skadorna gå oftast till full hälsa.

Att tarmparasiter hos unghästar äro en viktig faktor att räkna med då hästarna visa sig magra, slöa och vid dålig kondition är påtagligt.

(Lavesson, Herrevadskloster.)

Den mycket ringgradiga förekomsten av sjukskrivna hästar inom grupperna kon-tusion och sår torde till stor del få tillskrivas systemet med utgång och rastning i hagar året runt.

(Munthe, Gudhem.)

Smittsamma sjukdomar.

Infektionssjukdomar ha icke förekommit. Löss ha under våren förekommit fram-för allt på hästar intagna från fodervärdar. Däremot ha löss ej förekommit under hösten då i stället fotskabb i stor utsträckning införts med hästar från fodervärdar.

(Ekstam, A 3.)

Kvarka har förekommit i 9 fall bland de nya remonterna.

Fotskabb förekommer f n i stor utsträckning bland kårens ackordhästar.

(Johansson, Ing 2.)

Om man bortser från några fall av ohyra hos häst (löss) ha icke några sjuk-domar av smittsam art uppträtt.

(Hellgren, III. milo.)

Av smittsamma sjukdomar har valpsjuka förekommit i tre fall, varav ett med dödlig utgång.

(Ganting, I 8.)

Under senare delen av april månad inträffade ett antal sjukdomsfall med loka-lisation till de övre luftvägarna bland de Ridskolan för dressyr tilldelade remon-terna. Symtom hosta, i några fall näsflöde men i regel ingen betydande tempera-turstegring eller påverkan av allmäntillståndet. I ett fall skedde dock spridning till brösthålan med pleurit och infarktbildning i båda lungorna. Fallet påverkades icke av sulfapreparat utan gick till mors. Vid Statens veterinärmedicinska anstalt påvisades i insänt material infektion med streptococcus Schütz. (Waxberg, RS.)

I valpsjuka ha insjuknat 32 hundar, varav 4 självdött och 5 avlivats.

(Hornwall, arméhundgården.)

C. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar och hundar vid mobiliseringsdepåer.

1. Hästar.

Medelsjukprocenten har under året varit 8.4.

Av Tab. 1 i tabellavdelningen framgår sjukprocenten såväl för truppförbandens mobdepåer som för de olika vapenslagen och militärområdena. Gränserna

Tab. A. Fall av vissa sjukdomar bland hästarna vid arméns beridna truppförband pr 100 hästar under år 1945.

Truppförband	Lymfångit	Kolik (förstoppning, gasansamling, tarmvred)	Fotulleinfammation	Benjinninfammation	Infammation i senor och sensklor	Ledkommor (utom spatt)	Spatt	Krosskada, sår	Mugg	Tryckskada	Hovspricka	Hovinfammation, hovböld
Livregementet till häst . . .	9.6	2.5	—	2.0	9.4	33.1	5.4	20.9	0.8	3.9	8.6	13.7
Skånska pansarregem. (K 2)	7.8	2.2	0.6	2.8	10.6	8.3	3.3	37.2	2.2	2.2	8.9	6.1
Livregementets husarer . . .	2.9	0.4	0.4	1.1	9.9	23.3	0.7	16.5	0.4	4.4	1.3	10.8
Norrlands dragonregemente . .	16.3	1.7	0.9	0.5	12.3	23.0	2.1	27.2	1.8	3.7	2.1	5.9
Svea artilleriregemente . . .	6.6	0.8	—	1.8	18.6	21.0	2.6	36.7	0.6	11.2	5.2	13.0
Göta artilleriregemente . . .	7.0	3.4	3.6	1.4	9.7	32.7	6.1	30.5	2.3	8.8	1.4	7.7
Wendes artilleriregemente . .	2.3	0.5	1.4	0.9	13.4	5.1	2.8	9.7	0.9	0.5	4.0	1.9
Norrlands artilleriregemente . .	8.8	0.6	1.4	0.2	16.7	20.2	3.3	27.6	—	8.4	1.9	16.9
Norrbottns artillerikår . . .	6.6	6.6	0.4	2.5	16.5	39.7	9.5	38.4	0.4	13.2	4.5	10.3
Smålands artilleriregemente . .	—	—	—	1.8	8.8	15.8	3.5	14.0	—	1.8	—	7.0
Gotlands artillerikår	2.0	3.9	—	9.8	15.7	2.0	5.9	17.6	—	3.9	—	7.8
Bodens artilleriregemente . . .	2.7	—	2.7	—	21.6	37.8	8.1	10.8	—	8.1	—	10.8
Bergslagens artilleriregemente	15.0	15.0	—	5.0	20.0	10.0	—	45.0	—	5.0	15.0	5.0
Svea ingenjörkår	6.9	1.4	2.8	2.8	6.9	6.9	4.2	25.0	—	11.1	4.2	11.1
Göta ingenjörkår	5.9	—	4.4	5.9	19.1	10.3	1.5	17.6	—	—	2.9	26.5
Bodens ingenjörkår	6.1	2.0	—	4.1	10.2	30.6	12.2	22.4	2.0	4.1	—	16.3
Signalregementet	2.7	5.3	4.0	8.0	22.7	24.0	8.0	16.0	1.3	2.7	2.7	13.3
Svea trängkår	5.9	—	0.8	3.4	19.3	16.0	1.7	20.2	0.8	5.9	—	5.0
Göta trängkår	4.9	8.8	—	1.0	2.9	15.7	—	37.3	—	4.9	2.9	3.9
Norrlands trängkår	14.3	8.2	4.1	3.1	13.3	28.6	9.2	96.9	9.2	28.6	3.1	19.4
Skånska trängkåren	6.8	9.1	—	—	10.2	21.6	—	58.0	—	14.8	—	4.5
Sammandrag.												
Kavalleriet	9.7	1.6	0.6	1.2	10.2	23.5	2.6	22.4	1.1	3.6	1.8	9.0
Artilleriet	6.5	2.1	1.4	1.5	15.1	23.4	4.5	29.1	0.8	8.6	3.1	10.9
Ingenjörtrupperna	6.3	1.1	2.6	4.2	12.2	14.3	5.3	21.7	0.5	5.3	2.6	18.0
Signaltrupperna	2.7	5.3	4.0	8.0	22.7	24.0	8.0	16.0	1.3	2.7	2.7	13.3
Trängtrupperna	7.9	6.1	1.2	1.9	11.8	20.1	2.7	51.1	2.5	13.0	1.5	8.1

äro beträffande de beridna vapenslagen 11.5 % (ingenjörtrupper) och 7.3 % (kavalleri) samt för militärområdena 12.9 % (V milo) och 6.9 % (I milo). Å re-
montdepåerna var sjukprocenten 5.3 (674 sjukskrivna) mot 4.4 (661 sjukskriv-
na) föregående år.

Av Tab. 2 framgår de olika sjukdomarnas frekvens och utgång.

I Tab. A är en sammanställning gjord av de vanligast förekommande och för truppförbandens tjänsteduglighet mest betydelsefulla sjukdomar bland häs-
tarna vid beridna truppslag. Siffrorna angiva antalet fall (under året insjuk-
nade) per 100 hästar.

Ledskadorna ha ökat vid kavalleriet och senåkommorna minskat, medan vid
artilleriet ledskadorna minskat men senskadorna ökat, allt i jämförelse med år
1944. En markant nedgång föreligger i frekvensen av trycksador.

Tab. B och C ha uppgjorts för att ge en föreställning om frekvensen av
olycksfall och deras påföljd.

2. Hundar.

Av sjukdomsorsaker dominera sårskador med 36 % av samtliga behandlade
fall. Valpsjuka har förekommit i 43 fall (mot 20 fall 1944) varav 13 fall med
dödlig utgång.

Av Tab. 6 framgår de olika sjukdomarnas frekvens och följder.

**Tab. B. Till direkta olyckshändelser hänförliga sjukdomsfall bland
arméns hästar år 1945.**

Truppförband	Antal fall	Skadans art	Skadans tillkomstsätt	Skadans påföljd
<i>I. milo</i>				
I 6	1	Brott på laterala nedre radens hasledsben	Spark av annan häst	Avlivad
	1	Ryggradsskada	Ej angivet	,
	1	Bogledsskada	, ,	Kasserad
	2	Perforerande spiktramp	, ,	Avlivade
I 7	1	Sticksår på skenbenet v fr med ben och benhinneinflammation	, ,	Avlivad
I 11	1	Sticksår i juvertrakten	, ,	,
	1	Benbrott	Spark av annan häst	,
	1	Skallfraktur	Ej angivet	,
	2	Kvävning	Drunknad	Självdöda
I 12	5	Benbrott	Ej angivet	Avlivade
	1	Brott 3. halskotan	, ,	Avlivad
P 2	1	Hovbensbrott	Under ridning	,
A 3	1	Kvävning	Hängning i grimskaft	Självdöd
	1	Massakrerad	Järnvägsolycka	,
	1	Ihjälslagen	Åkslag	,
	1	Kotbensbrott	Ej angivet	Avlivad
	1	Benbrott, underarm	Under betesgång	,
	1	Öppnad hasled	Ej angivet	,
Ing. 2	1	Lärbensbrott	Under operation	,
	1	Griffelbensbrott	Slag av annan häst	Kasserad
	1	Perforerande spiktramp	Ej angivet	,

Truppförband	Antal fall	Skadans art	Skadans tillkomstsätt	Skadans påföljd
<i>II. milo</i>				
I 5	2	Perforerande spiktramp	Ej angivet	Avlivade
I 14	2	Benbrott	, ,	,
	1	Perforerande sår & kotleden	, ,	Avlivad
I 21	2	Perforerande sår & hasleden	, ,	Avlivade
	1	Benbrott	Spark av annan häst	Avlivad
	1	Kvävning	Drunknad	Självdöd
A 4	1	Benbrott, skenben	Skenolycka	Avlivad
	1	, ,	Slag av annan häst	,
	1	Hovbensbrott	Ej angivet	Kasserad
	1	Kotbensbrott	, ,	,
T 3	1	Perforerande knäledsår	, ,	Avlivad
	1	Benbrott	Kollision med bil	,
	1	,	Slag mot spiltbom	,
<i>III. milo</i>				
I 15	1	Thjälslagen	Åskslag	Självdöd
	1	Tarmframfall	Ej angivet	Avlivad
I 17	1	Kvävning	, ,	Självdöd
	2	Benbrott	, ,	Avlivade
K 3	2	,	, ,	,
A 2	7	,	, ,	,
<i>IV. milo</i>				
I 1	1	Kvävning	Ej angivet	Självdöd
I 4	1	,	Drunknad	,
	1	Ej angiven	Död på bete	,
I 8	1	Förblödning	Stör i låret	Avlivad
K 1	1	Kvävning	Drunknad	Självdöd
	1	,	Innebränd	,
	2	Perforerande ledsår	Ej angivet	Avlivade
P 3	1	Benbrott, fram	, ,	Avlivad
A 1	1	,	Slag av annan häst	,
	6	,	Ej angivet	Avlivade
	4	Perforerande ledsår	Sparkskada	Kasserade
	1	Sår	Stakningsskada	Kasserad
	1	,	,	Avlivad
	1	Perforerande spiktramp	Ej angivet	,
	2	Kvävning	Drunknade	Självdöda
Iag.1	1	Benbrott	Ej angivet	Avlivad
	1	Perforerande spiktramp	, ,	,
S 1	1	Kotbensbrott	, ,	,
T 1	1	Benbrott	Skenolycka	,
<i>V. milo</i>				
I 13	3	Benbrott	Kullridning, kollision, spark av annan häst	Avlivade
	1	Krosskada	Stakningsskada	Kasserad
A 9		Benbrott, fram	Ej angivet	Avlivad
<i>VI. milo.</i>				
I 19	2	Benbrott	Ej angivet	Avlivade
	1	Perforerad ledkapsel	, ,	Avlivad
	1	Kvävning	, ,	Självdöd
I 20	1	Perforerad hasled	, ,	Avlivad
K 4	3	Benbrott	, ,	Avlivade

Truppförband	Antal fall	Skadans art	Skadans tillkomstsätt	Skadans påföljd
A 5 m fl.	1	Kvävning	Av grimma	Självdöd
	1	Ruptur på matstrupen	Sparskadada	»
	1	Bäckenbrott, förblödn.	Under operation	»
	3	Benbrott	Ej angivet	Avlivade
	1	Kvävning	Drunknad	Självdöd
	1	»	Innebränd	»
A 8	1	Perforerande sår kot-leden	Snubbling	Avlivad
Ing 3	1	Benbrott, bak	Ej angivet	»
<i>Skolor.</i>				
RS	1	Brott på skallbasen	» »	Självdöd
<i>Remontdepåer.</i>				
Gudhem	1	Benbrott	» »	Avlivad
Herrevadskloster	1	»	» »	»
	1	Bäckenbrott	» »	kasserad

Tab. C. Översikt av olycksfall bland arméns hästar år 1945 med hänsyn till dels skadans art, dels skadans påföljd.

Skadans art.	Skadans tillkomstsätt								
	Sken, kollision m. m.	Slag av häst	Stakning	Drunkning m. m.	Åkslag	Under operation	Övriga	Ej angivet	Summa
Brott på extremiteter	5	7	—	—	—	2	—	49	63
Ledsador	—	5	7	—	—	—	—	10	22
Sår	—	—	6	—	—	—	1	—	7
Kvävning	—	—	—	14	—	—	—	—	14
Övriga skador	1	1	—	—	2	—	2	—	6
Summa	6	13	13	14	2	2	3	59	112
<i>Skadans påföljd.</i>									
Självdöda	1	1	—	14	2	1	1	1	21
Avlivade	5	6	10	—	—	1	1	53	76
Kasserade	—	6	3	—	—	—	1	5	15
Summa	6	13	13	14	2	2	3	59	112

Tab. 1. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar år 1945. 17

1	3		4				5		6		7		8		9		10	
	Insjuknade		A v f ö r d a						Antal sjuk-dagar		Antal häst-tjänst-göring-dagar		Sjukdagar på 100 tjänst-göring-dagar					
	Ej sjuk-skriv-na	Sjuk-skriv-na	Tjänst-dugliga	Ej tjänst-dugliga	Själv-döda	Av-livade												
Truppförband.																		
Livregementet till häst	299	685	595	25	1	11	18 026	213 237	8.5									
Livregementets husarer	1 183	485	424	28	1	6	9 481	198 771	4.8									
Norrlands dragonreg.	280	1 296	1 167	47	7	2	23 564	283 031	8.3									
Skånska pansarreg. (K 2)	394	252	218	14	6	2	3 882	65 879	5.9									
Södermanlands pansarreg.	—	45	40	—	—	5	777	7 848	9.9									
Skaraborgs pansarreg.	—	16	12	4	—	—	614	13 182	4.7									
Svea artillerireg.	206	710	627	44	—	8	17 613	182 689	9.6									
Göta artillerireg.	829	856	459	334	3	28	16 539	161 940	10.2									
Wendes artillerireg.	238	394	203	170	3	11	4 507	78 886	5.7									
Norrlands artillerireg.	56	646	587	40	—	—	10 923	177 510	6.2									
Norrbottens artillerikår	79	536	457	48	1	3	14 752	94 240	15.7									
Smålands artillerireg.	—	49	36	—	2	11	1 603	21 137	7.6									
Gotlands artillerikår	10	45	42	3	—	—	952	11 480	8.3									
Bodens artillerireg.	16	44	31	9	—	1	1 900	13 674	13.9									
Bergslagens	—	47	46	—	—	1	599	7 434	8.1									
Östgöta luftvärnsreg.	—	12	12	—	—	—	549	5 013	11.0									
Svea ingenjörkår	68	111	82	1	—	17	2 982	26 185	11.4									
Göta ingenjörkår	42	112	93	7	—	1	2 781	24 771	11.2									
Bodens ingenjörkår	8	90	65	3	—	1	2 120	17 845	11.9									
Signalregementet	31	114	72	5	1	32	2 604	27 493	25.5									
Svea trängkår	106	240	232	3	—	1	3 706	43 475	8.5									
Göta trängkår	84	152	137	7	1	—	1 676	36 980	4.5									
Norrlands trängkår	1 311	327	281	33	—	3	4 766	35 640	13.4									
Skånska trängkåren	—	141	127	11	1	1	1 678	32 065	5.2									
Inf. I. milo	64	266	207	12	2	33	6 428	79 796	8.1									
» II. »	2 652	572	454	102	—	9	10 535	84 154	12.5									
» III. »	3	428	307	55	3	55	9 718	75 589	12.9									
» IV. »	103	336	225	60	4	27	7 333	77 073	9.5									
» V. »	173	672	525	115	—	8	10 640	79 935	13.3									
» VI. »	80	281	251	11	—	9	6 079	56 481	10.8									
» VII. »	16	29	26	1	—	—	834	10 229	8.2									
Skolor m. fl. ¹	152	632	578	11	3	8	9 933	155 005	6.4									
Remontdepåer ²	1 233	674	643	1	16	8	12 656	238 380	5.3									
I allt	9 716	11 295	9 261	1 204	55	302	222 830	2 637 047	8.4									
Sammandrag.																		
a. Vapenslag.																		
Kavalleri	1 762	2 466	2 186	100	9	19	51 071	695 039	7.3									
Pansartropper	394	313	270	18	6	7	5 273	86 909	6.1									
Artilleri	1 434	3 327	2 488	648	9	63	69 388	748 990	9.3									
Ingenjörtrupper	118	313	240	11	—	19	7 883	68 801	11.5									
Signaltrupper	31	114	72	5	1	32	2 684	27 493	9.8									
Träng- »	1 501	860	777	54	2	5	11 826	148 160	8.0									
Infanteri	3 091	2 584	1 995	356	9	141	51 567	463 257	11.1									
Luftvärnet	—	12	12	—	—	—	549	5 013	11.0									
Skolor m. fl. ¹	152	632	578	11	3	8	9 933	155 005	6.4									
Remontdepåer ²	1 233	674	643	1	16	8	12 656	238 380	5.3									
I allt	9 716	11 295	9 261	1 204	55	302	222 830	2 637 047	8.4									
b. Militärömråden.																		
I. milo	738	1 214	884	214	14	59	20 879	302 534	6.9									
II. »	4 019	1 545	1 322	175	—	12	26 224	297 304	8.8									
III. »	2 099	1 937	1 339	428	8	89	38 028	486 462	7.8									
IV. »	801	2 221	1 860	133	6	100	52 923	578 633	9.1									
V. »	173	719	571	115	—	9	11 239	87 369	12.9									
VI. »	475	2 279	1 996	123	8	17	49 162	469 651	10.5									
VII. »	26	74	68	4	—	—	1 786	21 709	8.2									
Skolor m. fl. ¹	152	632	578	11	3	8	9 933	155 005	6.4									
Remontdepåer ²	1 233	674	643	1	16	8	12 656	238 380	5.3									
I allt	9 716	11 295	9 261	1 204	55	302	222 830	2 637 047	8.4									

¹ Ridskolan, krigsskolan, infanterisjuktskolan, arméns jägarskola, arméns underofficersskola, för-svarstaben och arméledningen. — ² Jämta dressyranstalten.

a) Arméns truppförband.

Sjukdomar	Vårdade			Avförda						Kvarstående till nästa år	Antal sjuk-dagar	Vårdade ej sjukkrivna	Sjukdomens längd, dagar i medeltal
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstutgående	Ej tjänstutgl.	Självlöda	Avlivade	Summa					
									1				
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>													
Blodförgiftning	—	5	5	—	—	3	2	5	—	17	—	3·4	
Feber	—	2	2	—	—	—	—	2	—	15	—	7·5	
Kvarka	1	51	52	51	1	—	—	52	—	1340	—	25·8	
Stelkramp	—	3	3	—	—	—	3	3	—	8	—	2·7	
Ödem, elakartat	—	1	1	—	—	1	—	1	—	5	—	5·0	
Andra infektionssjukdomar	—	21	21	20	—	1	—	21	—	403	—	19·2	
<i>II. Invasionsjukdomar.</i>													
Masksjuka	—	168	168	168	—	—	—	168	—	90	578	0·5	
<i>III. Konstitutionella sjukdomar.</i>													
Rachitis	—	1	1	—	—	—	—	—	1	46	—	46·0	
Utmärgling	—	7	7	6	1	—	—	7	—	213	—	30·4	
<i>IV. Förgiftningar.</i>													
Mögelförgiftningar	—	1	1	1	—	—	—	1	—	6	—	6·0	
<i>V. Nervsystemets sjukdomar.</i>													
Förlamning, perifer	—	4	4	1	—	—	3	4	—	39	—	9·8	
Hjärnblödning	—	2	2	—	—	1	1	2	—	2	—	1·0	
Hjärnskakning	—	2	2	2	—	—	—	2	—	89	—	44·5	
Koller	—	6	6	—	3	1	2	6	—	83	—	13·0	
Andra sjukdomar i nervsystemet	2	34	36	1	24	—	11	36	—	410	10	11·4	
<i>VI. Ögats sjukdomar.</i>													
Allmän ögoninflammation	—	3	3	3	—	—	—	3	—	62	—	20·7	
Inflamm. i bindehinnan	—	21	21	21	—	—	—	21	—	264	25	12·6	
" " hornhinnan	3	36	39	35	—	—	1	36	3	640	2	16·4	
Andra sjukdomar i ögat	—	9	9	8	—	—	1	9	—	99	5	11·0	
<i>VII. Örats sjukdomar.</i>													
Öronfistel	—	1	1	1	—	—	—	1	—	37	—	37·0	
<i>VIII. Andningsorganens sjukdomar.</i>													
Luftrörskatarr	4	40	44	40	1	—	—	41	3	544	—	12·4	
Luftstrupshuvudinflamm.	—	1	1	1	—	—	—	1	—	16	—	16·0	
Lungemfysem, kvickdrag	2	52	54	6	42	—	6	54	—	823	3	15·2	
Lunginflammation	—	2	2	—	1	1	—	2	—	3	—	1·5	
Näslödning	—	2	2	2	—	—	—	2	—	10	—	5·0	
Näskatarr	—	51	51	49	—	—	—	49	2	601	—	11·8	
Pipande kvickdrag	1	6	7	5	—	—	—	5	2	267	—	38·1	
Sjukd. i näsans bihålor	1	4	5	3	2	—	—	5	—	255	—	51·0	
Andra sjukdomar i andningsorganen	1	7	8	5	1	2	—	8	—	139	1	17·4	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	12
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjuk-dagar	Vårdade ej sjukskrivna	Sjukdomens längd i dagar i medeltal
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgör.	Ejtjänstgör.	Självdöda	Avlivade	Summa				
IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.												
Blodpropp	—	1	1	1	—	—	—	1	—	76	—	76.0
Hjärtförämning	—	4	4	—	—	3	1	4	—	12	—	3.0
Inf. i hjärtsäck o. hjärtat	—	4	4	2	—	—	1	3	1	58	—	14.5
Lymfkärl- o. körtelinflamm.	13	514	527	466	34	1	8	509	18	6 237	123	11.8
Organiskt hjärtfel	3	32	35	17	8	—	5	30	5	964	—	27.5
Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	—	5	5	2	—	2	1	5	—	29	—	5.8
X. Digestionsorganens sjukdomar.												
Benröta i tandhålorna	1	1	2	2	—	—	—	2	—	51	—	25.5
Bräck	—	1	1	1	—	—	—	1	—	7	—	7.0
Bukhinneinflammation	—	1	1	—	—	1	—	1	—	1	—	1.0
Förstoppning	—	19	19	17	—	—	2	19	—	74	—	3.9
Gasansamling i tarmarna	—	15	15	14	—	—	1	15	—	9	8	0.6
Inflammation i svalget	2	21	23	22	—	—	—	22	1	267	—	11.6
Kolik av obestämd art	1	92	93	89	—	2	2	93	—	206	90	2.2
Krabbtning	2	23	25	21	—	—	1	22	3	723	—	23.9
Mag-, tarmbristning	—	7	7	—	—	5	2	7	—	7	—	1.0
Mag-, tarmkatarr; mag-, tarminflammation	2	39	41	21	13	1	5	40	1	263	2	6.4
Magutvidgning, akut	—	10	10	10	—	—	—	10	—	9	5	0.9
Sår i munnen (tungan, larnerna)	—	188	188	188	—	—	—	188	—	54	317	0.3
Tandfel	1	374	375	370	4	—	1	375	—	237	1 287	0.6
Tarmvred, tarminstjälpning	—	14	14	—	—	9	5	14	—	22	2	1.6
Andra sjukdomar i digestionsorganen	3	63	66	57	3	1	4	65	1	1 287	2	19.5
XI. Urin- o. könsorganens sjukdomar.												
Njurinflammation	—	2	2	2	—	—	—	2	—	17	—	8.5
Sjuklig könsdrift	—	2	2	1	1	—	—	2	—	47	1	23.5
Andra sjukdomar i urin- och könsorganen	—	7	7	3	1	—	3	7	—	67	—	9.6
XII. Rörelseorganens sjukdomar.												
Allmän stelhet, svaghet	1	215	216	17	178	—	21	216	—	1 450	106	6.7
Benbrott	2	29	31	7	2	2	19	30	1	845	3	27.8
Benspricka	1	12	13	10	1	—	—	11	2	650	—	50.0
Bristning av muskler	1	6	7	7	—	—	—	7	—	171	—	24.4
Fotrulleinflammation	3	72	75	18	46	—	9	73	2	1 780	2	23.7
Harspatt	—	1	1	1	—	—	—	1	—	12	—	12.0
Inflamm. i ben o. benhinna	8	92	100	89	5	—	1	95	5	3 205	—	32.1
Inflammation i muskler	4	16	20	17	3	—	—	20	—	340	—	17.0
Inflamm. i, bristn. av senor	81	622	703	543	61	—	16	620	83	34 841	46	49.6
Inflammation i senskidor	21	133	154	113	29	—	8	150	4	4 730	1	30.7
Inflammation i slem säckar	—	9	9	6	—	—	3	9	—	233	1	25.9
Korsförämning	4	15	19	10	1	—	6	17	2	1 397	—	73.5
Ledgalla	4	30	34	26	3	—	3	32	2	1 017	2	29.9

Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Vårdade ej sjukkrutin	Sjukdomens längd, dagar i medeltal
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänstgör.	Självrädda	Avlivade	Summa				
Ledinflemation	117	1 069	1 186	752	271	—	50	1 073	113	38 587	27	32·5
Ledstyvhet	—	38	38	4	34	—	—	38	—	307	3	8·1
Ledvrickning, fullständig	1	16	17	12	1	—	4	17	—	570	—	33·6
Ledvrickning, ofullständig	21	292	313	290	5	—	3	298	15	6 550	3	20·9
Piphas	—	7	7	5	—	—	—	5	2	314	4	44·9
Reumatism	—	14	14	13	—	—	—	18	1	225	—	16·1
Ringkota	7	118	125	54	55	—	7	116	9	3 205	9	25·6
Spatt	37	263	300	139	125	—	16	280	20	10 010	19	33·4
Stollsvamp	3	19	22	22	—	—	—	22	—	444	9	20·2
Tuppsteg	—	4	4	4	—	—	—	4	—	43	—	10·8
Upphakning av knäskålen	—	9	9	5	3	—	—	8	1	122	—	13·6
Överben	1	19	20	18	—	—	—	18	2	542	—	27·1
Andra sjukdomar i rörelseorganen	6	238	244	114	117	2	4	237	7	3 307	24	13·6
<i>XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.</i>												
Blodutgjutning i bindväven	1	16	17	15	—	—	—	15	2	394	3	23·2
Böld	4	75	79	78	—	—	1	79	—	1 147	4	14·5
Öjupliggande bogsvulst	—	1	1	1	—	—	—	1	—	25	—	25·0
Eksem	1	47	48	40	1	—	—	41	7	786	43	16·4
Fistel	1	10	11	10	—	—	1	11	—	292	—	26·5
Hudinflemation	—	4	4	3	—	—	—	3	1	176	2	44·0
Krosskada	12	400	412	391	2	—	3	396	16	5 659	104	13·7
Lymfutigjutn. i bindväven	6	54	60	58	—	—	1	59	1	1 063	9	17·7
Lösa	1	161	162	161	—	—	—	161	1	842	130	5·2
Mankfistel, nackfistel	4	17	21	17	2	—	2	21	—	862	—	41·0
Mugg	11	105	116	114	—	—	—	114	2	1 258	1242	10·8
Nässelutslag	—	12	12	12	—	—	—	12	—	74	7	6·2
Ringorm	1	48	49	21	—	—	—	21	28	905	—	18·5
Skabb a) Dermatocopte	1	3	4	4	—	—	—	4	—	90	34	22·5
b) Dermatophago	—	38	38	38	—	—	—	38	—	119	76	3·1
Sår	49	1 526	1 575	1 530	8	—	6	1 544	31	25 286	2180	16·1
Tryckskada	17	544	561	551	—	—	—	551	10	7 910	232	14·1
Ödem	—	10	10	10	—	—	—	10	—	58	—	5·8
Andra sjukdomar i huden och bindväven	—	10	10	10	—	—	—	10	—	446	2	44·6
<i>XIV. Sjukdomar i hovar.</i>												
Böld i hovar	4	124	128	127	—	—	—	127	1	1 830	1	14·3
Felaktig hovform	1	29	30	9	20	—	1	30	—	418	34	13·9
Fång	1	37	38	25	9	—	2	36	2	733	5	19·3
Förbening av hovbrosk	8	103	111	48	50	—	12	110	1	1 808	22	16·3
Hovbroskfistel	2	6	8	4	3	—	1	8	—	165	—	20·6
Hovkräfta	12	37	49	21	9	—	14	44	5	2 623	4	53·5
Hovspricka, dubbelhovvägg	11	155	166	155	4	—	—	159	7	4 988	92	30·0
Inflam. i hovarnas läderhud	13	556	569	541	7	—	4	552	17	8 441	82	14·8
Krontramp	6	336	342	329	—	—	—	329	13	4 809	1118	14·1
Spiktramp	7	82	89	83	1	—	1	85	4	1 028	1	11·7
Stengalla	—	15	15	15	—	—	—	15	—	243	—	16·2
Strålröta	2	58	60	57	—	—	—	57	3	431	296	7·1
Sömstick och sömtryck	1	17	18	18	—	—	—	18	—	185	10	10·3
Andra sjukdomar i hovar	8	41	49	38	7	—	2	47	2	1 913	18	39·0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	18
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjuk-dagar	Vårdade ej sjukskrivna	Sjukdomens längd, dagar i medeltal
	Kvarstående från föreg. år	Inskjutade	Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänstgöriga	Självdöda	Avlivade	Summa				
XV. Svalster.												
Bensvulst	—	1	1	1	—	—	—	1	—	10	—	10.0
Bindvävsvulst	3	12	15	14	—	—	—	14	1	323	3	21.5
Inkar (vårtor)	3	27	30	30	—	—	—	30	—	556	9	18.5
Kräfta, sarcom	—	1	1	—	—	—	1	1	—	20	—	20.0
Nervsvulst	—	1	1	1	—	—	—	1	—	18	—	18.0
Andra svalster	—	1	1	1	—	—	—	1	—	51	—	51.0
XVI. Observation . .	—	4	4	4	—	—	—	4	—	42	—	10.5
Summa	557	10 064	10 621	8 618	1 203	39	294	10 154	467	310 174	8 483	19.2

b) Remontdepåerna jämte Dressyranstalten.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	18
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Vårdade ej sjukskrivna	Sjukdomens längd, dagar i medeltal
	Kvarstående från föreg. år	Sjukskrivna	Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänstgöriga	Självdöda	Avlivade	Summa				
I. Infektionssjukdomar.												
Feber av obestämd art	—	11	11	11	—	—	—	11	—	115	—	10.5
Fläckfeber	—	1	1	1	—	—	—	1	—	16	—	16.0
Kvarka	—	169	169	168	—	—	—	169	—	3 819	—	22.6
Andra infektionssjukdomar	—	1	1	—	—	1	—	1	—	21	—	21.0
II. Invasionsjukdomar.												
Masksjuka	—	61	61	61	—	—	—	61	—	101	8	1.7
IV. Förgifningar.												
Grässjuka	—	14	14	5	—	8	1	14	—	429	—	30.6
V. Nervsystemets sjukdomar.												
Hjärnskakning	—	2	2	2	—	—	—	2	—	24	—	12.0
VI. Ögats sjukdomar.												
Allmän ögoninflammation	—	1	1	1	—	—	—	1	—	32	—	32.0
Inflammation i bindehinnan	—	9	9	9	—	—	—	9	—	84	—	9.3
Inflammation i hornhinnan	—	6	6	6	—	—	—	6	—	115	—	19.2
Andra sjukdomar i ögat	—	1	1	1	—	—	—	1	—	14	—	14.0

Sjukdomar	Vårdade			A v f ö r d a					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Vårdade ej sjukskrivna	Sjukdomens längd, dagar i medeltal
	Kvarstående från föreg. år	Sjukskrivna	Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänst- göriga	Självdöda	Avlivade	Summa				
<i>VIII. Andningsorganens sjukdomar.</i>												
Lufttröskatarr	—	3	3	3	—	—	—	3	—	46	—	15·3
Lungbrand	—	1	1	—	—	—	—	1	—	4	—	4·0
Lunginflammation	—	2	2	1	—	1	—	2	—	13	—	6·5
Lungsäcksinflammation	—	1	1	—	—	1	—	1	—	2	—	2·0
Näskatarr	—	6	6	6	—	—	—	6	—	53	—	8·8
Pipande kvickdrag	—	1	1	—	—	—	1	1	—	218	—	218·0
<i>IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>												
Blodpropp	—	1	1	—	—	1	—	1	—	16	—	16·0
Lymfkärl- och körtelinflamm. Andra sjukdomar i cirkula- tionsorganen	—	10	10	10	—	—	—	10	—	108	—	10·8
—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	14	—	14·0
<i>X. Digestionsorganens sjukdomar.</i>												
Bräck	—	5	5	5	—	—	—	5	—	142	—	28·4
Bukhinneinflammation	1	—	1	—	—	1	—	1	—	4	—	4·0
Förstoppning	—	4	4	4	—	—	—	4	—	12	—	3·0
Gasansamling i tarmarna	—	9	9	9	—	—	—	9	—	16	—	1·8
Kolik av obestämd art	—	4	4	4	—	—	—	4	—	8	12	2·0
Krabbtning	—	3	3	3	—	—	—	3	—	84	—	28·0
Mag-, tarmbristning	—	1	1	—	—	1	—	1	—	3	—	3·0
Mag-, tarmkatarr; mag-, tarmin- flammation	—	11	11	10	—	—	—	10	1	312	—	28·4
Magutvidgning, akut	—	8	8	8	—	—	—	8	—	10	—	1·3
Tandfel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	—
Tarmvred, tarminstjälpling	—	2	2	—	—	1	1	2	—	2	—	1·0
<i>XI. Urin- och könsorganens sjukdomar.</i>												
Andra sjukdomar i urin- och könsorganen	—	1	1	1	—	—	—	1	—	22	—	22·0
<i>XII. Rörelseorganens sjukdomar.</i>												
Benbrott	2	3	5	2	—	—	3	5	—	202	—	40·4
Benspricka	1	2	3	3	—	—	—	3	—	187	—	2·3
Bristning av muskler	1	—	1	1	—	—	—	1	—	86	—	86·0
Harspatt	—	6	6	6	—	—	—	6	—	109	—	18·2
Inflammation i ben o. benhinna	—	13	13	13	—	—	—	13	—	404	—	31·1
Inflammation i muskler	—	2	2	2	—	—	—	2	—	66	—	33·0
Inflammation i, 'bristning av senor	—	4	4	3	—	—	—	3	1	221	—	55·3
Inflammation i senskidor	—	2	2	2	—	—	—	2	—	78	—	39·0
Inflammation i slemäckar	—	2	2	2	—	—	—	2	—	44	—	22·0
Ledinflammation	2	4	6	5	—	—	—	5	1	530	—	88·3
Ledvrickning, fullständig	1	1	2	—	—	—	1	1	1	103	—	51·5
Ledvrickning, ofullständig	—	11	11	11	—	—	—	11	—	191	—	17·4
Piphas	—	12	12	12	—	—	—	12	—	386	20	32·2

Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarliggande till nästa år	Antal sjukdagar	Vårdade ej sjukskrivna	Sjukdomens längd, dagar i medeltal
	Kvarstående från föreg. år	Sjunkskrivna	Summa	Tjänstgörande	Ej tjänst- görande	Självdöda	Avlivade	Summa				
Ringkota	1	1	2	—	1	—	—	1	1	64	—	32.0
Spatt	1	1	2	2	—	—	—	2	—	163	—	81.5
Stollsvamp	—	2	2	2	—	—	—	2	—	32	—	16.0
Upphakning av knäskålen	—	1	1	1	—	—	—	1	—	46	—	46.0
Överben	—	14	14	14	—	—	—	14	—	477	—	34.1
Andra sjukdomar i rörelseor- ganen	—	2	2	2	—	—	—	2	—	156	—	78.0
<i>XIII. Hudens och bind- vävens sjukdomar.</i>												
Blodutgjutning i bindväven	—	7	7	7	—	—	—	7	—	104	15	14.9
Böld	—	7	7	7	—	—	—	7	—	85	—	12.1
Djupliggande bogsvulst	—	1	1	1	—	—	—	1	—	62	—	62.0
Eksem	—	3	3	3	—	—	—	3	—	122	4	40.7
Fistel	—	2	2	2	—	—	—	2	—	64	—	32.0
Hudinflammation	—	2	2	2	—	—	—	2	—	68	2	34.0
Krosskada	1	69	70	70	—	—	—	70	—	874	175	12.6
Lymfutigjutning i bindväven	—	4	4	4	—	—	—	4	—	63	—	15.8
Mankfistel, nackfistel	1	—	1	1	—	—	—	1	—	66	—	66.0
Mugg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—
Nässelutslag	—	4	4	4	—	—	—	4	—	8	—	2.0
Ringorm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	—
Sår	—	52	52	51	—	—	—	51	1	834	552	16.0
Tryckskada	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
Ödem	—	4	4	4	—	—	—	4	—	62	—	15.5
Andra sjukdomar i huden och bindväven	—	1	1	1	—	—	—	1	—	14	—	14.0
<i>XIV. Sjukdomar i hovar.</i>												
Böld i hovar	—	27	27	27	—	—	—	27	—	320	62	11.9
Felaktig hovform	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—
Fång	—	3	3	3	—	—	—	3	—	31	—	10.3
Hovkräfta	—	1	1	1	—	—	—	1	—	62	—	62.0
Hovspricka, dubbel hovvägg	—	1	1	1	—	—	—	1	—	22	—	22.0
Inflammation i hovarnas läder- hud	—	17	17	17	—	—	—	17	—	125	—	7.4
Krontramp	—	3	3	3	—	—	—	3	—	36	76	12.0
Spiktramp	—	1	1	1	—	—	—	1	—	38	—	38.0
Stengalla	—	6	6	6	—	—	—	6	—	42	—	7.0
Strålröta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98	—
Andra sjukdomar i hovar	—	2	2	2	—	—	—	2	—	18	—	9.0
<i>XV. Svulster.</i>												
Inkar (vårter)	—	12	12	12	—	—	—	12	—	132	9	11.0
Summa	12	662	674	643	1	16	8	668	6	12656	1233	27.7

Tab. 3. Själv döda hästar år 1945.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Truppförband	Dödsorsaker											Själv döda hästar i % av medelhästbeståndet	Medelålder	
	Infektionssjukd.	Sjukd. i nervsystem o. sinnesorg.	Sjukdom i andningsorganen	Sjukdom i cirkulationsorg.	Sjukdom i digestionsorganen	Sjukdom i urinorganen	Sjukdom i kakexi	Allmän svaghet, sjukd.	Bevagningsmedels sjukd.	Olycksfall	Övriga orsaker			Summa
Livregementet till häst	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	4	0·7	13
Livregementets husarer	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	4	0·7	7
Norrlands dragonregemente	1	1	2	1	7	—	—	—	—	—	—	12	1·5	14
Skånska pansarregementet (K 2)	1	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	6	3·8	14
Södermanlands pansarregemente	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2·8	11
Skaraborgs pansarregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea artilleriregemente	2	—	1	2	6	1	—	—	—	2	—	14	2·8	13
Göta artilleriregemente	1	—	—	2	6	—	—	—	—	—	—	9	2·0	12
Wendes artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	1·4	11
Norrlands artilleriregemente	—	—	1	—	2	—	—	—	—	1	—	4	0·8	15
Norrbottnens artillerikår	—	—	1	2	—	—	—	—	3	3	—	9	3·5	12
Smålands artilleriregemente	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	3·5	13
Gotlands artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bodens artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bergslagens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östgöta luftvärnsregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea ingenjörkår	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	3	4·2	14
Göta ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bodens ingenjörkår	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	4·0	12
Signalregementet	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1·8	7
Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta trängkår	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1·0	5
Norrlands trängkår	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	2·0	17
Skånska trängkåren	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1·1	4
I. militärområdets infanteri	2	—	1	2	15	—	—	—	—	2	—	22	10·8	13
II. » »	1	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	5	2·2	13
III. » »	3	—	1	1	11	—	—	—	—	4	—	20	9·7	13
IV. » »	—	—	1	2	7	—	—	—	—	1	1	12	5·7	12
V. » »	2	1	—	1	2	—	—	—	—	—	1	7	3·2	15
VI. » »	—	—	1	—	3	—	—	—	—	1	—	5	3·8	13
VII. » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skolor m. fl.	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	4	0·9	10
Summa eller medeltal	15	4	10	24	71	1	—	—	—	22	6	153	2·3	13
<i>I varje grupp själv döda hästar på 100 av samtl. själv döda hästar på 1 000 av hela medelhästbeståndet</i>	9·8	2·6	6·5	15·7	46·4	0·7	—	—	—	14·4	3·9	100·0		
	2·8	0·6	1·5	3·6	10·8	0·2	—	—	—	3·8	0·9	23·8		

Anm. Häri inbegripas även de hästar, som dött utom förläggningssorten, varför här angivna siffror ej överensstämmer med de i Tab. 1 anförda. — Remontdepåernas hästar äro här icke medräknade.

Tab. 4. Avlivade hästar år 1945.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Truppförband	Orsak till avlivandet															Medeltal	
	Infektionssjukd.	Sjukd. i nerv- syet o. sinnesörg.	Sjukdom i sud- ningsörg.	Sjukd. i reirkulations- organen	digestionsorganen	Sjukdom i	Sjukd. i urinörg.	Allmän stelhet, ålder	Benbrott	Ser- och sensk- inf.	Senkomma	Ledåkomma	Hovåkomma	Korsförslamning	Övriga orsaker		Summa
Livregementet till häst	1	1	—	2	—	—	1	1	—	—	6	—	1	1	14	2.4	11
Livregementets husarer	1	1	—	1	3	—	—	7	—	—	3	1	1	19	3.5	10	
Norrlands dragonreg. .	—	2	1	—	1	—	—	3	—	1	7	1	—	16	2.1	14	
Skånska pansarreg. (K2)	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	1.1	13
Södermanl. pansarreg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4.5	11
Skaraborgs pansarreg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea artilleriregemente	—	1	—	—	5	—	—	7	2	—	1	1	—	1	18	3.6	12
Göta artilleriregemente	2	1	1	1	9	—	1	7	4	—	3	9	—	2	40	9.0	13
Wendes artillerireg. .	—	—	—	1	2	—	—	2	—	—	1	4	—	1	11	5.1	11
Norrlands artillerireg.	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	4	0.8	11
Norrbottnens artillerikår	—	—	1	3	1	—	—	3	—	—	1	—	—	2	13	5.0	12
Småls artillerireg. . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3.5	14
Gotlands artillerikår .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bodens artillerireg. . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	5.4	18
Bergslagens artillerireg.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	5.0	10
Östgöta luftvärnsreg. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea ingenjörkår . . .	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	2	1	1	8	1.1	13
Göta ingenjörkår . . .	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	4.4	11
Bodens ingenjörkår . .	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4	8.2	14
Signalregementet . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	2.7	18
Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	0.8	16
Göta trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrlands trängkår . .	—	1	—	1	—	—	—	2	1	—	2	1	—	1	9	9.2	11
Skånska trängkåren . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1.1	22
I. militäromr. inf. . . .	4	1	1	3	—	—	—	6	—	—	1	5	2	4	27	12.2	12
II. , ,	2	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	6	2.6	13
III. , ,	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	1	—	6	2.9	9
IV. , ,	1	—	—	1	3	—	—	1	—	—	3	—	3	1	13	6.2	14
V. , ,	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	2	—	1	5	13	6.0	11
VI. , ,	—	—	—	1	2	—	—	2	—	—	2	—	—	2	9	5.8	12
VII. , ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skolor m. fl.	—	1	—	2	1	—	1	—	2	—	2	—	—	1	10	2.4	13
Summa eller medeltal	15	9	5	22	28	—	4	59	10	2	86	27	12	26	255	4.3	13
<i>I varje grupp avlivade hästar</i>																	
på 100 av samtliga avlivade hästar .	5.3	3.2	2.1	8.4	9.8	—	1.8	20.7	4.9	0.7	20.0	9.5	4.2	9.5	100.0		
på 1000 av hela medelhästbeståndet	2.3	1.4	0.9	3.6	4.3	—	0.8	9.0	2.1	0.3	8.7	4.1	1.8	4.1	43.3		

Anm. Häri inbegripas även de hästar, som avlivats utom förläggningens orten, varför här angivna siffror ej överensstämmer med de i Tab. 1 anförda. — Remontdepåernas hästar äro här icke medräknade.

Tab. 5. Kasserade hästar år 1945.

Truppförband	Kassationsorsaker																			Medeltal
	Infektionssjukd.	Sjukd. i urinorg.	Sjukdom i nerv- syft. o. sinnesorg.	Sjukd. i andningsorg.	Sjukd. i cirkulations- organen	digestionsorganen	Sjukdom i	Allmän stelhet, slapphet, ålder	Led- åkomma			Sen- o. senek.-inf.	Senkomma	Hovåkomma	Annat åkomma i rotelsorganen	Sjukdom i ölycksfall	Oäkthet eller andra orsaker	Summa	Kasserade hästar i % av medeltalbeståndet	
									Spätt	Ringkota	Annat ledtk									
Livregt till häst . . .	—	—	—	1	12	1	32	18	2	57	1	4	7	—	1	—	22	158	25.5	13
Livregts husarer . . .	—	—	2	1	3	2	18	—	1	37	3	2	2	—	1	1	3	76	13.9	13
Norrlands dragonreg. . .	—	1	—	1	4	4	37	6	2	46	—	24	3	2	—	—	10	140	18.0	14
Skånska pansarreg. (K2)	—	—	—	1	1	1	19	2	5	10	—	9	6	—	—	—	4	58	32.2	17
Södermanl. pansarreg.	—	—	—	3	3	—	11	5	4	9	—	1	6	—	—	—	3	45	—	16
Skaraborgs pansarreg.	—	—	—	1	—	—	9	3	—	11	—	—	3	—	—	—	4	31	86.1	16
Svea artillerireg. . . .	—	—	—	7	4	6	97	9	3	29	—	11	19	1	—	—	12	198	39.5	15
Göta artillerireg. . . .	—	—	—	22	24	10	107	26	11	131	2	13	19	2	2	—	17	396	87.1	16
Wendes artillerireg. . .	—	—	—	8	9	2	41	19	9	36	3	6	29	—	—	—	6	168	77.8	20
Norrlands art.-reg. . . .	—	—	—	—	5	—	44	5	8	25	1	6	5	5	—	—	3	107	22.0	16
Norrbottns art.-kår . . .	—	—	—	3	5	—	34	23	13	48	4	2	13	—	2	—	14	166	68.2	16
Smålands artillerireg.	—	—	—	—	1	4	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	9	15.8	15
Gotlands artillerikår . .	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	3	9.5	15
Bodens art.-reg.	—	—	—	—	—	—	2	1	2	5	—	1	—	—	—	—	1	12	32.0	14
Bergslagens art.-reg. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östgöta lvreg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea ingenjörkår	—	—	—	—	3	—	3	2	3	16	1	3	4	1	—	—	—	36	50.2	14
Göta ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	2	3	—	15	5	—	2	3	—	—	1	31	45.7	13
Bodens ingenjörkår . . .	—	—	—	1	—	—	4	3	5	6	—	—	1	—	—	—	—	20	40.7	14
Signalregementet	—	—	—	1	1	—	2	8	1	12	2	4	3	—	—	—	1	35	46.7	13
Svea trängkår	—	—	—	1	3	—	27	6	3	17	—	2	6	—	—	—	3	68	57.1	16
Göta trängkår	—	—	—	1	—	—	4	—	—	7	1	3	1	—	—	—	3	20	19.6	13
Norrlands trängkår . . .	—	—	—	—	2	2	12	9	3	33	2	7	8	—	—	—	1	79	72.7	15
Skånska trängkåren . . .	—	—	—	—	—	—	7	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	11	12.5	19
I. milo.s inf.	—	—	—	10	6	4	58	29	8	64	6	4	12	—	—	—	21	222	—	19
II. » »	—	—	—	—	9	3	77	15	6	68	8	3	14	1	—	—	11	215	—	15
III. » »	—	—	—	8	5	1	33	17	4	35	4	2	23	2	1	—	16	151	72.9	13
IV. » »	—	1	—	11	5	4	72	28	15	32	7	5	27	4	1	—	15	227	—	14
V. » »	—	—	—	1	3	5	57	8	7	33	6	—	16	—	1	—	20	157	72.0	15
VI. » »	—	—	—	9	3	2	33	3	7	31	4	2	17	—	—	—	9	120	77.9	16
VII. » »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3.6	9
Skolor m. fl.	—	—	—	2	1	—	1	—	—	7	1	—	1	—	—	—	—	13	3.1	12
Summa eller medeltal	—	1	4	94	112	51	844	254	123	825	61	116	247	21	9	1	201	2 963	42.4	15
I varje gr. kass. h. på 100 av samtliga kasserade hästar	—	0.0	0.1	3.2	3.8	1.7	28.5	8.6	4.2	27.8	2.1	3.9	8.8	0.7	0.3	0.0	6.8	100.0	—	—
på 1 000 av hela me- de, hästbeståndet . . .	—	0.2	0.6	14.3	16.6	7.8	128.3	38.6	18.7	125.4	9.3	17.6	37.5	3.2	1.4	0.2	30.6	450.4	—	—

Anm. Den stora skillnaden mellan här angivet antal kasserade hästar och det i Tab. 1 (kol. 4) angivna beror därpå, att här medtagits även sådana hästar, som på grund av allmän stelhet, ålder o. d. kasserats utan att hava varit sjukskrivna. — Remontdepåernas hästar äro här icke medräknade.

Tab. 6. Sammandrag av hundsjukbesked för år 1945.

Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Vårdade ej sjukskrivna
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänstgöriga	Självdöda	Avlivade	Summa			
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>											
Valpsjuka och valpsjukeliknande	—	43	43	30	—	5	8	43	—	1 145	—
Tonsillit	—	1	1	1	—	—	—	1	—	3	—
Feber av obestämd art	—	2	2	2	—	—	—	2	—	51	—
<i>II. Invasionssjukdomar.</i>											
Maskajuka	—	5	5	5	—	—	—	5	—	30	95
<i>IV. Förgiftningar.</i>											
Förgiftning	—	1	1	—	—	—	—	—	1	49	—
<i>V. Nervsystemets sjukdomar.</i>											
Lambet	—	3	3	3	—	—	—	3	—	49	—
Hjärnstörande	—	2	2	1	—	—	1	2	—	15	—
<i>VI. Ögats sjukdomar.</i>											
Allmän ögoninflammation	—	2	2	1	—	—	1	2	—	174	—
Inflammation i bindehinnan	—	5	5	5	—	—	—	5	—	50	10
Inflammation i hornhinnan	—	2	2	2	—	—	—	2	—	61	—
Andra sjukdomar i ögat	—	1	1	1	—	—	—	1	—	21	2
<i>VII. Örats sjukdomar.</i>											
Öroninflammation	—	22	22	21	—	—	1	22	—	305	23
<i>VIII. Andningsorganens sjukdomar.</i>											
Lufttröskatarr	—	9	9	9	—	—	—	9	—	113	—
<i>IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>											
Inflammation i hjärtat	—	1	1	1	—	—	—	1	—	24	—
Hjärtfel	—	2	2	2	—	—	—	2	—	19	—
<i>X. Digestionsorganens sjukdomar.</i>											
Mag-, tarmbristning	1	—	1	1	—	—	—	1	—	5	—
Mag-, tarmkatarr	—	36	36	33	—	1	2	36	—	450	—
Tarminstjälplning	—	1	1	—	—	1	—	1	—	2	—
Tandfel	—	1	1	1	—	—	—	1	—	6	—
Andra sjukdomar i digestionsorganen	—	10	10	10	—	3	3	16	—	123	1
<i>XI. Urin- och könsorganens sjukdomar.</i>											
Blåskatarr och blåsinflammation	—	1	1	1	—	—	—	1	—	5	1
Njurinflammation	—	2	2	2	—	—	—	2	—	23	—
Andra sjukdomar i urin- och könsorganen	—	8	8	6	—	2	1	9	—	130	6

Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Vårdade ej sjukskrivna
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänstgöriga	Självdöda	Avlivade	Summa			
XII. Rörelseorganens sjukdomar.											
Benbrott	—	1	1	1	—	—	—	1	—	76	—
Bristning av muskler	—	1	1	1	—	—	—	1	—	35	—
Inflammation i senskidor	—	1	1	1	—	—	—	1	—	4	—
» » slemsäckar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ledinflammation	3	10	13	10	1	—	2	13	—	251	2
Klobrott	—	3	3	3	—	—	—	3	—	90	—
Kloinflammation	—	1	1	1	—	—	—	1	—	10	—
Andra sjukdomar i rörelseorganen	1	8	9	9	—	—	—	9	—	317	—
XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.											
Böld	—	2	2	2	—	—	—	2	—	25	—
Eksem	—	33	33	30	1	—	1	32	1	713	10
Fistel	—	1	1	1	—	—	—	1	—	66	2
Hudinflammation	—	4	4	4	—	—	—	4	—	97	—
Krosskada	—	3	3	3	—	—	—	3	—	33	—
Ringorm	—	1	1	1	—	—	—	1	—	10	—
Sår	2	156	158	156	—	—	1	157	1	2 679	63
Tryckskada	—	38	38	38	—	—	—	38	—	606	2
Trampdyneskada	—	14	14	14	—	—	—	14	—	199	9
XV. Svalster.											
Nervsvulst	—	1	1	1	—	—	—	1	—	76	—
Kräfta, sarcom	—	1	1	1	—	—	—	1	—	10	—
Andra svalster	—	2	2	2	—	—	—	2	—	62	—
Olycksfall	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—
Överansträngning	—	2	2	2	—	—	—	2	—	23	—
Summa	7	434	441	410	2	15	21	448	3	8 235	227

Anm. I kol. 7 och 8 ha även medtagits hundar, som självdött eller avlivats utan att ha varit sjukskrivna.